

آئین نامه معاینات سلامت شغلی

این آئین نامه براساس ماده 92 قانون کار جمهوری اسلامی ایران، بند 2 ماده 1 قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ماده 1 آئین نامه اجرائی ماده 54 قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت جهت صیانت از نیروی کار و حفظ سلامت شاغلین توسط مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت بعنوان سیاستگذار و مجری نظام جامع سلامت شغلی کشور مشتمل بر مواد ذیل تهیه و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می‌باشد.

فصل اول: تعاریف

ماده 1- منظور از معاینات سلامت شغلی، معاینات بدو استخدام و معاینات دوره ای است که با هدف حفظ و ارتقاء سلامت شاغلین انجام می‌گیرد. این معاینات طبق مقررات قانونی توسط پزشکان و کلینیک های واجد شرایط و مجاز از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با رعایت دستورالعملهای صادره و موازین علمی صورت می‌گیرد.

تبصره 1- برای تمامی افرادی که براساس این آئین نامه مورد معاینه قرار می‌گیرند باید پرونده پزشکی براساس دستورالعملهای صادره از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل گردد.

تبصره 2- پزشک معاینه کننده باید گزارش بهداشت حرفه ای محیط کار فرد را اخذ کرده و در معاینه مد نظر قرار دهد.

تبصره 3- اطلاعات و نتایج معاینات بعمل آمده باید براساس نظام جامع آماري سلامت شغلی در فرمهای مصوب و نرم افزار مربوطه ابلاغی از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ثبت و در پرونده پزشکی فرد معاینه شده قرار داده شود.

تبصره 4- پزشکان معاینه کننده موظف به تکمیل و ارسال فرمهای مصوب گزارش دهی به بیماریهای شغلی مطابق دستورالعملهای صادره از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند.

تبصره 5- کلیه هزینه های انجام معاینات و اقدامات تشخیصی مربوطه بر اساس تعرفه های مصوب به عهده کار فرما می‌باشند.

ماده 2- منظور از واحدهای کاری در این آئین نامه کارگاهها، کارخانجات، سازمانها، وزارتخانهها، موسسات و شرکتها و سایر مراکز اعم از بخش دولتی، غیر دولتی و عمومی می‌باشد.

ماده 3- منظور از پزشک شاغل در واحدهای کاری، پزشک متخصص طب کار یا پزشک عمومی واجد شرایط است که دارای قرارداد تمام وقت یا پاره وقت حداقل یکساله با واحد کاری مربوطه باشد.

ماده 4- در این آئین نامه به اختصار به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی « وزارت » و به مرکز سلامت محیط و کار « مرکز » و به دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی « دانشگاه / دانشکده » گفته می‌شود.

فصل دوم: افراد مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی

ماده 5- متخصصین طب کار دارای دانشنامه یا گواهینامه رسمی تخصصی تایید شده از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با رعایت مفاد این آئین نامه مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی می‌باشند.

ماده 6- پزشکان عمومی با گذراندن بازآموزی مدون طب کار و اخذ 25 امتیاز مربوطه حداکثر طی 2 سال قبل بعلاوه آموزش سالیانه غیر مدون « معاینات شغلی » ابلاغی از سوی مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت، همراه با داشتن 2 سال سابقه کار مرتبط با خدمات سلامت شغلی مورد تایید معاونت بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده مربوطه با رعایت مفاد این آئین نامه و پس از ثبت نام و اخذ مجوز قانونی مجازند به انجام معاینات سلامت شغلی بپردازند. تمدید مجوز فعالیت پزشکان عمومی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی منوط به ارائه گواهی آموزش سالیانه غیر مدون معاینات و بازآموزی مدون طب کار دوسالانه می‌باشد.

ماده 7- معاینات موضوع این آئین نامه صرفا توسط پزشکان متخصص طب کار و پزشکان عمومی موضوع ماده 5 و 6 این آئین نامه انجام می‌گیرد و پزشکان دارای سایر مدارک تخصصی پزشکی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی نمی‌باشند.

فصل سوم: شیوه های ارائه خدمت

ماده 8- معاینات سلامت شغلی توسلی متخصصین طب کار به هرکدام از حالت‌های زیر می‌تواند انجام گیرد:
الف) کلینیک طب کار که با مسئولیت فنی متخصص طب کار وفق آئین « تاسیس کلینیک‌های طب کار » تاسیس گردیده‌اند.

تبصره 1- این کلینیک‌ها در صورتی که مجوز فعالیت در یکی از دانشگاه‌های مراکز استان را داشته باشند؛ به شرایط رعایت مفاد این آئین نامه مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی برای واحدهای کاری در سطح استان می‌باشند.

تبصره 2- کلیه کلینیک‌های طب کار که مجوز فعالیت در یکی از دانشگاه‌های مرکز استان را دارند؛ مجازند پس از اعلام کتبی سالانه به معاونت بهداشتی/ سلامت سایر دانشگاه‌ها/ دانشکده های همان استان به کلیه واحدهای کاری بیش از 49 نفر شاغل در سطح تمام استان خدمات موضوع این آئین نامه را ارائه دهند.

ب) متخصصین طب کار دارای مطب پس از اعلام کتبی و ثبت نام در معاونت بهداشتی دانشگاه مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی در حوزه پروانه مطب خود، با رعایت مفاد این آئین نامه می باشند.

ج) متخصصین طب کار دارای پروانه مطب بدون تاسیس کلینیک طب کار یا مطب، که بعنوان پزشک شاغل در واحدهای کاری حوزه پروانه مطب خود به صورت استخدامی/ قراردادی پیمانی وفق ماده 3 و رعایت مفاد این آئین نامه، و با اطلاع معاونت بهداشتی دانشگاه به معاینات سلامت شغلی می پردازند.

تبصره 1- متخصصین موضوع بند (ج) مجازند در صورت عدم تاسیس کلینیک طب کار یا مطب سالیانه حداکثر در 5 واحد کاری واقع در حوزه پروانه مطب خود به انجام معاینات سلامت شغلی پردازند.

تبصره 2- عقد قرارداد انجام آزمایش های مورد نیاز در معاینات سلامت شغلی با متخصصین طب کار موضوع ماده 8 فقط توسط کلینیک های طب کار ممکن بوده و در صورت انجام معاینات در سایر اشکال شیوه ارائه خدمت؛ می‌بایست این آزمایش‌ها از طریق کلینیک‌های طب کار یا مستقیماً توسط آزمایشگاه‌های همکار معاینات سلامت شغلی دارای مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام گیرد.

ماده 9- معاینات سلامت شغلی توسط پزشکان عمومی واجد شرایط ماده 6 این آئین‌نامه با تاکید برانجام معاینات در کارگاه‌های کوچک به هر کدام از حالت‌های زیر می‌تواند انجام گیرد:

الف) پزشکان عمومی دارای مطب فعال که به انجام معاینات سلامت شغلی در حوزه پروانه مطب خود، با رعایت مفاد این آئین نامه می پردازند.

ب) پزشکان عمومی بعنوان شاغل در واحدهای کاری به صورت استخدامی/ قراردادی پیمانی که در حوزه پروانه مطب خود وفق ماده 3 و رعایت مفاد این آئین نامه، به معاینات سلامت شغلی می پردازند.

تبصره 1- پزشکان موضوع بند ب ماده 9 مجازند سالیانه حداکثر در 2 واحد کاری واقع در حوزه پروانه مطب خود به انجام معاینات سلامت شغلی پردازند.

تبصره 2- پزشکان موضوع ماده 9 مجاز به عقد قرارداد انجام خدمات پاراکلینیک مورد نیاز در معاینات سلامت شغلی نبوده و این خدمات می‌بایست مستقیماً از افراد صلاحیتدار، کلینیک‌های طب کار یا سایر مراکز صلاحیتدار دارای مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ گردد.

فصل چهارم: سقف مجاز ارائه خدمات

ماده 10- هر متخصص طب کار واجد شرایط مجاز است حداکثر از 17000 نفر در سال معاینه سلامت شغلی بعمل آورد.
ماده 11- هر پزشک عمومی واجد شرایط مندرج در این آئین نامه مجاز است حداکثر به معاینه شغلی 5000 نفر در سال پردازد.

تبصره 1- هر پزشک عمومی در صورت داشتن مدرک ام پی اچ بهداشت حرفه ای می‌تواند حداکثر به معاینات شغلی 7000 نفر در سال پردازد.

تبصره 2- سقف انجام معاینات سلامت شغلی برای پزشکان عمومی واجد شرایط برای واحدهای کاری دارای 50-499 نفر شاغل حداکثر 1500 نفر در سال بوده و مابقی ظرفیت فقط می‌تواند از واحدهای کاری دارای کمتر از 50 شاغل تامین شود.

تبصره 3- پزشکان عمومی مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی در واحدهای کاری دارای بیش از 499 نفر شاغل نمی‌باشند. و در صورتی که مجموع تعداد شاغلین واحدهای کاری دارای بیش از 499 نفر تحت پوشش هر استان از مجموع تعداد سقف مجاز معاینات متخصصین طب کار فعال در حوزه آن استان بیشتر بود یا از 70% تعداد سقف مجاز معاینات متخصصین طب کار فعال در حوزه آن استان کمتر باشد، این عدد (499) براساس جدولی که سالانه توسط مرکز سلامت محیط و کار تهیه و اعلام می‌گردد به ترتیب بیشتر یا کمتر خواهد شد.

فصل پنجم: شرایط ورود و اشتغال بکار در دامنه معاینات سلامت شغلی

ماده 12- قبل از شروع به فعالیت کلیه پزشکان متخصص طب کار واجد شرایط داوطلب فعالیت در زمینه معاینات سلامت شغلی در هر شکل اعم از کلینیک، مطب یا پزشک شاغل در واحد کاری مراحل زیر میبایست طی گردد:
الف) ارائه درخواست فعالیت در زمینه انجام معاینات سلامت شغلی به همراه مدارک مربوطه به معاونت بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده.

ب) بررسی و تایید صحت و مطابقت مدارک با مدارک مفاد آئین نامه، توسط معاونت بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده.

ج) ورود اسم متخصص و/ یا کلینیک مربوطه در لیست پزشکان و کلینیک‌های مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی توسط معاونت بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده.

د) تخصیص و اعلام کد معاینات سلامت شغلی برای پزشک.

ه) صدور مجوز معاینات سلامت شغلی.

و) شروع به فعالیت و ارائه اطلاعات مربوطه مطابق نظام جامع آماري سلامت شغلي.

ماده 13- برای شروع به فعالیت کلیه پزشکان عمومی واجد شرایط داوطلب فعالیت در زمینه معاینات سلامت شغلی در هر شکل اعم از پزشک دارای مطب فعال یا پزشک شاغل واحد کاری میبایست مراحل زیر طی گردد:

الف) ارائه درخواست فعالیت در زمینه انجام معاینات سلامت شغلی به همراه مدارک مربوطه به معاونت بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده.

ب) بررسی و تایید صحت و مطابقت مدارک با مفاد آئین نامه، توسط معاونت بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده.

ج) محاسبه امتیاز پزشک عمومی متقاضی براساس فرمول زیر:

امتیاز پزشک عمومی متقاضی = تعداد سالهای کار به عنوان پزشک عمومی + تعداد سالهای کار به عنوان پزشک سلامت شغلی در واحدهای کاری + تعداد دوره های گذرانده باز آموزی غیر مدون و مدون 25 امتیازي طب کار + 3 امتیاز در صورت بومی بودن پزشک + 3 امتیاز در صورت داشتن مدرک ام پی اچ بهداشت حرفه ای.

د) ورود اسم پزشک متقاضی به لیست پزشکان عمومی مجاز به ارائه خدمات معاینات سلامت شغلی بر مبنای امتیاز مکتسبه با در نظر گرفتن تعداد پزشکان عمومی مورد نیاز معاونت بهداشتی/ سلامت که بر اساس فرمول زیر محاسبه خواهد شد.

تعداد پزشکان عمومی مورد نیاز = تعداد شاغلین شناسایی شده واحدهای کاری زیر 500 نفر شاغل ضرب در درصد قابل انتظار پوشش معاینات تقسیم بر 5000

ه) تخصیص و اعلام کد معاینات سلامت شغلی برای پزشک عمومی.

و) صدور مجوز معاینات سلامت شغلی.

ز) شروع به فعالیت و ارائه اطلاعات مربوطه مطابق نظام جامع آماري سلامت شغلي.

ماده 14- معاونتهای بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده ها موظفند هر سال لیست پزشکان و کلینیک‌های مجاز ارائه خدمات را حداکثر تا پایان فروردین ماه آن سال به واحدهای کاری حوزه خود اعلام نمایند.

تبصره 1- جهت تکمیل لیست پزشکان عمومی و امتیازبندی آنها معاونتهای مربوطه موظفند حداکثر تا پایان دی ماه هر سال برای سال آتی از پزشکان عمومی از طریق فراخوان عمومی دعوت بعمل آورند.

تبصره 2- معاونتهای بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده ها موظفند اسامی کلینیک‌های موضوع تبصره 1 بند الف ماده 9 این آئین نامه را با درخواست کتبی کلینیک به این لیست اضافه نمایند.

ماده 15- مجوز معاینات سلامت شغلی دوسال اعتبار داشته و این پزشکان هر دو سال یک بار با ارائه مدارک طی دوره های بازآموزی مدون و غیر مدون تنظیمی از سوی مرکز سلامت محیط و کار باید جهت تمدید مجوز اقدام نمایند.

تبصره- کلیه پزشکان واجد شرایط داوطلب فعالیت در زمینه معاینات سلامت شغلی در هر شکل اعم از کلینیک، مطب یا پزشک شاغل در واحد کاری میبایست پس از دریافت مجوز، شروع فعالیت خود در هر واحد کاری را به اطلاع معاونت بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده مربوطه کتباً اعلام و مطابق نظام جامع آماري سلامت شغلي اطلاعات درخواستی را ارسال نمایند.

فصل ششم: سایر موارد

ماده 16- بازرسی وزارت بهداشت در امر نظارت بر معاینات سلامت شغلی، مجاز به فعالیت در زمینه معاینات سلامت شغلی در حوزه عملکرد دانشگاه/ دانشکده تابعه و یا همکاری با افراد دیگر در این خصوص نمی باشند.

تبصره- در صورتیکه پزشکان متخصص طب کار به عنوان بازرسی در امر نظارت بر معاینات سلامت شغلی فعالیت داشته باشند تنها در ساعات غیر اداری و فقط به عنوان پزشک شاغل در واحد کاری با رعایت سقف مجاز معاینات 5000 نفر در سال می توانند حداکثر به 5 واحد کاری ارائه خدمت نمایند.

ماده 17- کلیه پزشکانی که تحت هر عنوانی (درمانگاه، شرکت، مرکز، مطب، شاغل در واحد کاری و ...) مشغول انجام معاینات سلامت شغلی می باشند، موظفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آئین نامه، طبق مقررات مندرج در این آئین نامه و دستورالعمل اجرایی آن عمل نمایند و کلیه واحدهای کاری مکلفند معاینات سلامت شغلی پرسنل خود را مطابق با این آئین نامه انجام دهند.

فصل هفتم: تخلفات

ماده 18- در صورت تخلف پزشکان یا کلینیک های طب کار انجام دهنده معاینات سلامت شغلی از ضوابط و مقررات مندرج در این آئین نامه و دستورالعمل آن، به شرح زیر با آنان رفتار خواهند شد:

الف) بار اول تذکر شفاهی با قید موضوع در صورتجلسه بازرسی پرونده های معاینات سلامت شغلی واحدهای کاری توسط وزارت و دانشگاه/ دانشکده های ذیربط.

ب) بار دوم اخطار کتبی توسط وزارت یا دانشگاه/ دانشکده های ذیربط حداقل به فاصله یک ماه.

ج) در صورت تکرار و عدم توجه به تذکرات کتبی و شفاهی قبلی، حذف اسامی خاطی از لیست پزشکان و کلینیک های طب کار مجاز به انجام معاینات سلامت شغلی.

د) براساس نوع تخلف، گزارش به کمیسیونهای سازمان نظام پزشکی، معاونت درمان دانشگاه مربوطه و سایر مراجع ذیصلاح.

ه) فعالیت مجدد این کلینیک ها یا افراد در زمینه معاینات سلامت شغلی با موافقت معاونت بهداشتی/ سلامت دانشگاه/ دانشکده مربوطه پس از بررسیهای لازم امکان پذیر است. در صورت وجود اعتراض به تصمیمات موضوع بندهای الف، ب، ج و د، نظر مرکز سلامت محیط و کار معتبر و غیر قابل اعتراض خواهد بود.

ماده 19- مرکز سلامت محیط و کار موظف است حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این آئین نامه نسبت به تهیه دستورالعمل اجرایی آن اقدام نمایند.

این آئین نامه مشتمل بر 7 فصل، 19 ماده 23 بند و 18 تبصره می باشد و در تاریخ 1388/05/08 به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب برای کلیه پزشکان و مراکز که در امر معاینات سلامت شغلی فعالیت دارند لازم الاجرا بوده و آئین نامه نحوه ارائه خدمات توسط شرکتها و موسسات سلامت کار (در قسمتهای مرتبط با طب کار) نیز لغو می گردد.